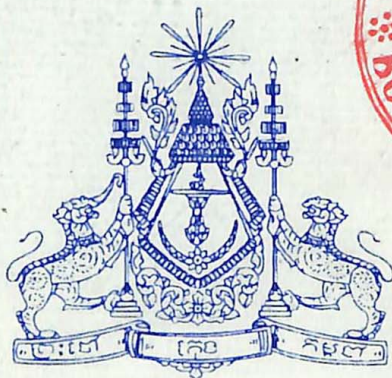

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ប្រវត្តិសង្ខេប

ព្រះរាជបូជនីយកិច្ច ធាបទារងករាជ្យ

នៅកម្ពុជា របស់ព្រះករុណា

ព្រះបាទសម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ

ព្រះមហាក្សត្រនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

៥២៩.
១៧

គ.ស ២៥៤៦

គ.ស ២០០២

សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ

ខ្ញុំបាទ **ស្រុះច ចាន់ណា** ម្ចាស់គេហទំព័រ៥០០០ឆ្នាំ

សូមគោរពថ្លែងអំណរគុណចំពោះ

លោកវេជ្ជបណ្ឌិត ខ្មៅ យុនសំរែង ជាប្រធាន

មូលនិធិខ្មែរសម្រាប់ការសិក្សា www.ceefoundation.org

និង **ករុណាខ្មែរ** www.karunacambodia.org

ដែលបានអនុញ្ញាតដល់គេហទំព័រ៥០០០ឆ្នាំ

យកសៀវភៅនេះមកដាក់ផ្សាយបន្តជាធម្មទាន

សម្រាប់សាធារណជនប្រើប្រាស់ដោយមិនគិតកម្រៃ ។

ស្នាដៃនេះ

កើតឡើងពីកិច្ចសហការគ្នា រវាង
ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ និង បណ្ណាល័យអេឡិចត្រូនិចខ្មែរ
ក្នុងគោលបំណងយ៉ាងមុតមាំដើម្បីថែរក្សា ការពារ កុំឲ្យបាត់បង់តទៅទៀត
ព្រមទាំងផ្សព្វផ្សាយស្នាដៃ-ឯកសារទាំងនេះ
សម្រាប់សាធារណជនប្រើប្រាស់ដោយមិនគិតកម្រៃ។

សូមថ្លែងអំណរគុណដល់
អង្គការរីហ្សូ កូស៊ី-កៃ វិទ្យាស្ថានបើកទូលាយ
ការុណាខ្មែរ និង មូលនិធិខ្មែរសម្រាប់ការសិក្សា
ដែលបានគាំទ្រគម្រោងការស្នាដៃនេះ សម្រាប់ទុកក្នុងបណ្ណាល័យអេឡិចត្រូនិច។

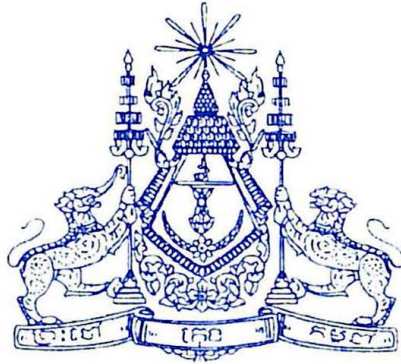
Buddhist Institute of Ministry of Cult and Religion and eLibrary of Cambodia have made a cooperative effort to digitalize books and manuscripts in order to preserve our Cambodian literary heritage. This will promote and provide easy, instant access, free of charge to the public and future generations to come.

A sincere thank you to our generous supporters: Rissho Kosei-Kai, Open Institute, Karuna Cambodia and Cambodian Education Excellence Foundation, who made this endeavor possible.

www.budinst.gov.kh www.elibraryofcambodia.org

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ប្រវត្តិសង្ខេប

ព្រះរាជបូជនីយកិច្ច ឆាបឆាយាងករាជ្យ

នៅកម្ពុជា របស់ព្រះករុណា

ព្រះបាទសម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ

ព្រះមហាក្សត្រនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ព.ស ២៥៤៦

២៨១៧/០៣

គ.ស ២០០២

រោងម្ហូប

សៀវភៅ"ប្រវត្តិសង្ខេបស្តីពីព្រះរាជបូជនីយកិច្ចទាមទារឯករាជ្យនៅកម្ពុជា" នេះកើតឡើងដោយ គំនិតផ្តួចផ្តើមរបស់អ្នកឧកញ៉ាចៅហ្វាវ៉ាន់ **គង់ សំអុយ** ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី និងជារដ្ឋមន្ត្រីព្រះបរមរាជវាំង ជាប្រធានគណៈកម្មការអចិន្ត្រៃយ៍ រៀបចំបុណ្យជាតិ-អន្តរជាតិនិងឯកឧត្តម **វិន ឃិន** អនុប្រធានគណៈកម្មការ អចិន្ត្រៃយ៍រៀបចំបុណ្យជាតិ-អន្តរជាតិ និង ជាអគ្គលេខាធិការនៃអគ្គលេខាធិការដ្ឋាន គណៈកម្មការអចិន្ត្រៃយ៍រៀបចំបុណ្យជាតិ-អន្តរជាតិ ដើម្បីស្រាវជ្រាវចងក្រងទុកជា ឯកសារប្រវត្តិសាស្ត្រ នៃព្រះបរមក្សត្រីយ៍កម្ពុជា ដែលទ្រង់ជាព្រះអគ្គមគ្គុទេសក៍ ដ៏ល្បីល្បាញ ជាទីគោរពសក្ការៈ ព្រះបិតាឯករាជជាតិ និងជាព្រះបិតានៃការ បង្រួបបង្រួម ផ្សះផ្សាជាតិ កសាងជាតិ សន្តិភាព និងអភិវឌ្ឍន៍នៃព្រះរាជា - ណាចក្រកម្ពុជា ។

គោលបំណងនៃការចងក្រងរៀបរៀងប្រវត្តិសង្ខេប ព្រះរាជបូជនីយកិច្ចទាមទារឯករាជ្យនៅកម្ពុជានេះ គឺ

១-ដើម្បីរក្សានូវស្នាព្រះហស្តដ៏ឧត្តុង្គឧត្តមថ្លៃថ្លារបស់ **ព្រះករុណាព្រះបាទ សម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ ព្រះមហាក្សត្រនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា** ដែល ព្រះអង្គទ្រង់បានលះបង់នូវព្រះកាយពល និងព្រះបញ្ញាញាណ យ៉ាងក្លៀវក្លាបំផុតធ្វើការ តស៊ូក្នុងក្របខ័ណ្ឌព្រះរាជបូជនីយកិច្ច ដើម្បីទាមទារឯករាជ្យនៅប្រទេសកម្ពុជាឲ្យរួច ចាកពីអាណានិគមនិយមបារាំង ដើម្បីមាតុភូមិនិងប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរគ្រប់រូប ។

២-ដើម្បីទុកជាវរណ្ណការ និងជាការសម្តែងនូវកតញ្ញកតវេទិតាធម៌ ពិសេសរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល និងប្រជារាស្ត្រខ្មែរគ្រប់រូបថ្វាយចំពោះ **ព្រះករុណា ព្រះបាទសម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ ព្រះមហាក្សត្រនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា**

ដែលជាបុព្វការីដ៏ឧត្តុង្គឧត្តម ប្រកបដោយព្រហ្មវិហារធម៌ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ និងជ្រាលជ្រៅ ក្នុងឱកាសបុណ្យខួបលើកទី ៤៩ ទិវាបុណ្យឯករាជជាតិ ៩ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០០២ ។

ក្នុងឱកាសខួបអនុស្សាវរីយ៍លើកទី ៤៩ នៃទិវាបុណ្យឯករាជជាតិដ៏ថ្លៃថ្លានេះ ទូលព្រះបង្គំ-យើងខ្ញុំ សូមថ្វាយព្រះពរ សព្វសាធុការបវរមហាប្រសើរ ថ្វាយ ចំពោះ ព្រះករុណាព្រះបាទសម្តេចព្រះ **នរោត្តម សីហនុ** ព្រះមហាក្សត្រនៃ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និង សម្តេចព្រះរាជអាគ្នេយ្យសីហនុ **បុរិន្ទរ សីហនុ** សូមទ្រង់មានព្រះជន្មាយុឃើនធូរ មានព្រះសុខភាពបរិបូណ៌ ព្រះកាយពលវីរធម៌ ព្រះបញ្ញាញាណភ្លឺថ្លា ដើម្បីបានគង់ជាម្ចាស់ត្រីជាក់ត្រដុសុខដុមរមនារបស់ប្រជា ពលរដ្ឋខ្មែរគ្រប់រូប ។

សូមថ្វាយព្រះពរ-ជូនពរ ចំពោះសមាជិក សមាជិកា ព្រឹទ្ធសភា រដ្ឋសភា រាជរដ្ឋាភិបាល ដែលមានសម្តេច **ហ៊ុន សែន** ប្រធានព្រឹទ្ធសភា សម្តេចក្រមព្រះ **នរោត្តម រណឫទ្ធិ** ព្រះប្រធានរដ្ឋសភា មានសម្តេច **ហ៊ុន សែន** នាយករដ្ឋមន្ត្រីជាប្រមុខ សូមទទួលបានជោគជ័យក្នុងបេសកកម្មដ៏ឧត្តុង្គឧត្តម ដើម្បីបុព្វហេតុប្រទេសជាតិ និងប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរ ។

សូមថ្វាយព្រះពរ ព្រះអង្គម្ចាស់ សូមជូនពរ សម្តេច ឯកឧត្តម លោកជំទាវ អស់លោក លោកស្រី និងជូនជនរួមជាតិទាំងអស់ សូមបាន សំរេចនូវពរទាំង ៥ប្រការគឺ : អាយុ វណ្ណៈ សុខៈ ពលៈ និងបដិភាណៈ ជានិច្ចនិរន្តរ៍តរៀងទៅ ។

សូមការបង្ហូរបង្ហើមជាតិ និងសន្តិភាព កើតមានដល់មាតុភូមិ- អង្គរនិងប្រជារាស្ត្រខ្មែរគ្រប់រូប ។

រាជធានីភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី ៧ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០២
គណៈកម្មការរៀបចំបុណ្យខួបលើកទី ៤៩
ទិវាបុណ្យឯករាជជាតិ ៩ វិច្ឆិកា

ប្រវត្តិសង្ខេបព្រះរាជបូជនីយកិច្ច

ទាមទារឯករាជ្យ នៅកម្ពុជា

នៅក្នុងព្រះរាជបេសកកម្ម ដើម្បីជាតិមាតុភូមិ និងប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរ សម្តេចព្រះ **នរោត្តម សីហនុ** ទ្រង់បានលះបង់ព្រះកាយពលនិងព្រះបញ្ញា- ញាណយ៉ាងក្លៀវក្លាបំផុត ធ្វើការតស៊ូក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃព្រះរាជបូជនីយកិច្ច ដើម្បីទាមទារឯករាជ្យនៅកម្ពុជាឱ្យរួចចាកផុតពីអាណានិគមនិយមបារាំង ។ យើងសូមដកស្រង់ប្រវត្តិសង្ខេបនៃព្រះរាជបូជនីយកិច្ចទាមទារឯករាជ្យនៅ កម្ពុជា ដូចតទៅនេះ ៖

I - តាមសន្ធិសញ្ញាចុះថ្ងៃទី ០៨ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ១៩៤៩ បារាំងបាន ទទួលស្គាល់តាមផ្លូវច្បាប់ នូវឯករាជ្យរបស់ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។

II - ជាគោលការណ៍តាមផ្លូវច្បាប់ឯករាជ្យនេះយើងទទួលបានមែន ប៉ុន្តែចំពោះការអនុវត្តន៍ ជាក់ស្តែង ឯករាជ្យនេះ នៅខ្វះវិស័យជាច្រើនទៀត ដូចជា អធិបតេយ្យខាងយុត្តិធម៌ ប៉ូលីស អំណាចបញ្ជាការយោធា ការទូត ការប្តូរ និងការអោយថយធនប័ត្រ ដើម្បីអោយមានឯករាជ្យទាំងស្រុង ។

III - តាមសេចក្តីប្រកាស ថ្ងៃទី ១៥ ខែមិថុនា ឆ្នាំ១៩៥២

ព្រះករុណាព្រះបាទសម្តេចព្រះ **នរោត្តម សីហនុ វរ្ម័ន** បានសន្យាយ៉ាង ឪឡារឹកចំពោះប្រជាពលរដ្ឋរបស់ព្រះអង្គថា ព្រះអង្គនឹងដណ្តើមយកឯករាជ្យ

ទាំងស្រុងនេះ ដើម្បីមាតុភូមិក្នុងរយៈពេល៣ឆ្នាំ យ៉ាងយូរបំផុត ។

IV - នៅថ្ងៃទី ០៩ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ១៩៥៣ ព្រះករុណាព្រះបាទសម្តេចព្រះ
នរោត្តម សីហនុ វរ្ម័ន បានស្តេចយាងចាកចេញពីព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ឆ្ពោះទៅកាន់ប្រទេសបារាំង ដើម្បីទាមទារឯករាជ្យរបស់កម្ពុជាជាមួយ
ប្រមុខរដ្ឋបារាំង ។

V - នៅ ដីឡាណាពូល ថ្ងៃទី០៥ ខែមិនា ឆ្នាំ១៩៥៣ ព្រះករុណា
ព្រះបាទសម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ វរ្ម័ន បានធ្វើព្រះរាជសារលិខិត
មួយច្បាប់ជូនចំពោះលោក វ៉ាន់សង់ អ៊ុយស្វ័ល ប្រធានាធិបតីនៃ
សាធារណៈរដ្ឋបារាំង ដើម្បីរៀបរាប់បង្ហាញឱ្យប្រធានាធិបតីនៃសាធារណៈ
រដ្ឋបារាំងដឹងពីភាពចាំបាច់ សំដៅធ្វើអោយបារាំងពង្រីក ក្របខ័ណ្ឌឯករាជ្យ
ខ្មែរ ។

ភ្ជាប់នឹងព្រះរាជសារលិខិតនេះ មានការសិក្សាគ្រប់គ្រាន់ ដោយ
ទទ្ទឹករណ៍សំអាងបញ្ជាក់ អំពីការទាមទាររបស់សម្តេច និងការផ្តល់
យោបល់ពីបែបបទនៃការផ្ទេរអំណាចជាយថាហេតុ ។

នៅ ដីឡាណាពូល ថ្ងៃទី ១៨ ខែមិនា ឆ្នាំ១៩៥៣ បន្ទាប់មកនៅ
ហ្គុងតែនណាប៊ូ ថ្ងៃទី ០៣ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៥៣ ព្រះករុណាព្រះបាទ
សម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ វរ្ម័ន បានសរសេរ ព្រះរាជសារលិខិតចំនួន
០២ ច្បាប់បន្តទៀត ផ្ញើជូន វ៉ាន់សង់ អ៊ុយស្វ័ល និងរដ្ឋាភិបាលបារាំង
ដើម្បីបំពេញបន្ថែមលើទស្សនៈរបស់ព្រះអង្គ ដែលទាក់ទងទៅនឹងឯករាជ្យខ្មែរ

និងដើម្បីស្នើឱ្យរដ្ឋាភិបាលបារាំងប្រញាប់ប្រញាល់ដោះស្រាយបញ្ហានេះ ។

VI - នៅចំពោះមុខការលាក់លៀមរបស់រដ្ឋាភិបាលបារាំង **ព្រះករុណា ព្រះបាទសម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ វរ្ម័ន** បានយាងចាកចេញពីប្រទេស បារាំង នៅថ្ងៃទី១១ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៥៣ ឆ្ពោះទៅកាន់ប្រទេសកាណាដា និង សហរដ្ឋអាមេរិក ដែលនៅទីនោះព្រះអង្គបានធ្វើយុទ្ធនាការយោសនា ដើម្បីឯករាជ្យរបស់ប្រទេសព្រះអង្គ ។

សេចក្តីថ្លែងការណ៍របស់ **ព្រះករុណាព្រះបាទសម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ វរ្ម័ន** ត្រូវបានចុះផ្សាយដោយកាសែតដ៏ធំ " ញីវយ៉កថែម " នៅថ្ងៃទី ១៩ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៥៣ លាន់ឮខ្មែរខ្មាញ់ពិភពលោកទាំងមូល ហើយបានបង្ខំអោយរដ្ឋាភិបាលបារាំង ទទួលយល់ព្រមធ្វើការចរចាជាមួយ តំណាងផ្ទាល់របស់ **ព្រះករុណាព្រះបាទសម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ វរ្ម័ន** តំណាងនេះគឺ **ឯកឧត្តម ម៉ែន នុត** ដោយមានការចូលរួមពី**ឯកឧត្តម សម សារី** ផង ។

VII - ការចរចានៅប៉ារីស បានឈានទៅដល់សំណើរមួយដែល ធ្វើឡើងដោយមានប្រទេស បារាំងយល់ព្រមផ្តល់សហ្សទានដ៏សំខាន់ខ្លះ ដល់កម្ពុជា ។

ថ្ងៃទី ១២ ខែឧសភា ឆ្នាំ១៩៥៣ ឯកឧត្តម **ម៉ែន នុត** បាន អញ្ជើញវិលត្រឡប់មកកាន់កម្ពុជាវិញ ដើម្បីទូលថ្វាយព្រះមហាក្សត្រអំពី លទ្ធផលដែលទទួលបាននៅប៉ារីស ។

ព្រះករុណាព្រះបាទសម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ វរ្ម័ន

បានយាងមកកាន់រាជធានី ភ្នំពេញវិញ នៅថ្ងៃទី ១៤ ខែឧសភា ឆ្នាំ១៩៥៣ ដើម្បីជួបជាមួយសហសេរីក និងនាយករដ្ឋមន្ត្រី របស់ព្រះអង្គ ។

VIII - ចំពោះប្រជារាស្ត្ររបស់ព្រះអង្គ ដែលបានថ្វាយព្រះកិត្តិយស ចំពោះព្រះអង្គជាអ្នកទទួលជ័យជំនះនិងជាវិរបុរសនោះ **ព្រះករុណាព្រះបាទ សម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ វរ្ម័ន** ទ្រង់បានសន្យាយ៉ាងមហោឡារិក នៅក្នុងព្រះសន្ទរកថាមួយ ដែលទ្រង់បានថ្លែងនៅថ្ងៃទី ១៧ ខែឧសភា ឆ្នាំ១៩៥៣ ពីព្រះទីនាំងចន្ទឆាយាថា " ព្រះអង្គ នឹងបូជាជីវិតដើម្បីដណ្តើម យកឯករាជ្យឱ្យបាន ១០០ភាគរយ " ។

IX - នៅថ្ងៃទី ១៣ ខែឧសភា ឆ្នាំ១៩៥៣ **ព្រះករុណាព្រះបាទ សម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ វរ្ម័ន** ទ្រង់បានភៀសព្រះអង្គទៅប្រទេសថៃ ក្រោយពីមានសេចក្តីប្រកាសមួយ ដែលទាក់ទាញពិភពលោកស្តីពីការមិន ពេញចិត្តនិងបំណងប្រាថ្នាស្របច្បាប់របស់ប្រជាជនខ្មែរ ។ ការមិនពេញចិត្ត នេះអាចនាំមកនូវផលវិបាកយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរ ទាំងសម្រាប់ប្រទេសកម្ពុជា និង ពិភពលោក ទាំងមូល ។

X - ក្រោយពីបានដឹងថា គ្រប់ប្រជាជាតិមានការយោគយល់ចំពោះ ការទាមទារឯករាជ្យ និងចំពោះព្រឹត្តិការណ៍ នៅប្រទេសកម្ពុជា **ព្រះករុណា ព្រះបាទសម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ វរ្ម័ន** បានយាងត្រឡប់មក

មាតុភូមិរបស់ព្រះអង្គវិញ ហើយយាងទៅគង់នៅតំបន់ស្វយ័តមួយ ដែលរួម
មានខេត្ត សៀមរាប បាត់ដំបង និងកំពង់ធំ ។

ស្វ័យ័តភាពផ្នែកយោធានៃខេត្តទាំងនេះ ត្រូវបានប្រគល់អោយ
ប្រទេសកម្ពុជា ដោយមានការទាមទារមួយរបស់ព្រះរាជា ដែលបានធ្វើ
ឡើងនៅឆ្នាំ ១៩៤៩ សម្រាប់ខេត្តសៀមរាប និងខេត្តកំពង់ធំ និង
នៅឆ្នាំ១៩៥២ សម្រាប់ខេត្តបាត់ដំបង ។

ព្រះករុណាព្រះបាទសម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ ច័ន្ទ ទ្រង់បាន
ប្រកាសថា ព្រះអង្គនឹងយាងចូលរាជធានីវិញ នៅពេលណាដែលបារាំង
ព្រមផ្ទេរមកអោយប្រទេសកម្ពុជាវិញ នូវកេតនភ័ណ្ឌចុងក្រោយនៃឯករាជ្យ
របស់ខ្លួន ។

ដើម្បីគាំពារនូវព្រះរាជបូជនីយកិច្ចនេះ ព្រះករុណាព្រះបាទ
សម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ ច័ន្ទ ទ្រង់បានបង្កើតកងកម្លាំងជិវពល
និងនារីក្លាហាន ដែលក្រោយមកមានតួនាទីយ៉ាងធំធេង ។

ឯកឧត្តម ម៉ែន ទុត នាយករដ្ឋមន្ត្រី ទទួលបន្ទុករ៉ាប់រងការពារ
តំបន់ស្វយ័តរបស់ព្រះរាជា ។

XI - ការចរចាដែលប្រព្រឹត្តទៅនៅក្រុងភ្នំពេញ ដោយមានការ
ណែនាំពីព្រះរាជា និងក្រោមការដឹកនាំរបស់ឯកឧត្តម ម៉ែន ទុត បាន
សម្រេច ដោយជោគជ័យទាំងស្រុង ។

នៅថ្ងៃទី ២៩ ខែសីហា ឆ្នាំ១៩៥៣ មានការចុះហត្ថលេខាលើកិច្ចព្រមព្រៀងផ្ទេរអំណាច តុលាការ ។ ថ្ងៃទី ២៩ ខែសីហា ឆ្នាំ១៩៥៣ មានការចុះហត្ថលេខាលើកិច្ចព្រមព្រៀងផ្ទេរសមត្ថកិច្ចរបស់ប៉ូលីស នៅចុងបញ្ចប់ថ្ងៃទី ១៧ ខែតុលា ឆ្នាំ១៩៥៣ មានការចុះហត្ថលេខា លើកិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីអធិបតេយ្យខាងយោធារបស់ប្រជារាស្ត្រខ្មែរ នៅទូទាំងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។

ជាមួយគ្នានេះ អធិបតេយ្យទាំងមូលលើផ្នែកការទូតត្រូវបានធ្វើឡើងតាមរយៈ ការប្តូរលិខិត រវាងរដ្ឋាភិបាលបារាំង និងរាជរដ្ឋាភិបាល (ចម្លើយរបស់រដ្ឋាភិបាលបារាំង ចំពោះកំណត់មួយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល នៅថ្ងៃទី ១២ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៩៥៣ ដែលប្រគល់ដោយ អគ្គស្នងការរបស់សាធារណៈរដ្ឋបារាំង លេខ៣៩៣អិ ចុះថ្ងៃទី២៤ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៩៥៣ លិខិតទទួល និងភាពត្រឹមត្រូវ លើការអនុវត្តន៍កិច្ចព្រមព្រៀង មានចែងក្នុងកំណត់មួយសំរាប់រាជរដ្ឋាភិបាល ដែលប្រគល់ជូនអគ្គស្នងការ នៃសាធារណៈរដ្ឋបារាំង នៅថ្ងៃទី២៧ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៩៥៣ ក្រោមលេខ ៦៧-ប៉េ.សេ.អិម.អែស.អិម) ។

XII - នៅថ្ងៃទី៨ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ១៩៥៣ ព្រះករុណាព្រះបាទសម្តេចព្រះនរោត្តម សីហនុ ច្បង ស្តេចបានយាងចូលមកក្នុង រាជធានីភ្នំពេញវិញ ។ លើចម្ងាយផ្លូវ ៣០០គ.ម ដែលព្រះអង្គធ្វើដំណើរ ប្រជារាស្ត្រខ្មែរក្នុងក្តីរំជួលចិត្ត បានធ្វើឱ្យព្រះអង្គទទួលបាននូវជោគជ័យមួយដែល

មិនធ្លាប់មានពីមុនមក ។

នៅថ្ងៃទី ៩ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ១៩៥៣ គឺ៨ខែមុន សន្និសីទក្រុងហ្សឺណែវ មានធ្វើពិធីមួយ នៅមុខព្រះបរមរាជវាំង ដែលឧទ្ទិសចំពោះ ការដកថយនៃអំណាចរបស់បារាំងពីប្រទេសកម្ពុជា ។

លោកឧត្តមសេនីយ៍ **ឡុងក្លាត** បានប្រគល់យ៉ាងមហោឡារិកនូវអំណាចបញ្ជាការរបស់ខ្លួនថ្វាយ ព្រះរាជា ។

កងទ័ព និងអគ្គសេនាធិការរបស់បារាំង បានដកថយពី ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។ ឯករាជ្យ របស់ខ្មែរ បានក្លាយទៅជាឯករាជ្យអចិន្ត្រៃយ៍ និងទាំងស្រុង ។ វិបត្តិរវាងខ្មែរនិងបារាំងត្រូវបានបញ្ចប់ ។

ពពកខ្មៅចុងក្រោយដែលបិទបាំងមិត្តភាពខ្មែរ បារាំងបានរលាយសាបសូន្យទាំងស្រុង បន្ទាប់ពីការទទួលស្គាល់ទាំងស្រុងពីប្រទេសបារាំងនៅខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៥៤ លើអធិបតេយ្យទាំងមូលរបស់ប្រទេសកម្ពុជា លើវិស័យសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ។

គណៈប្រតិភូខ្មែរដែលបញ្ជូនទៅក្រុងប៉ារីស ដោយ **ព្រះករុណា ព្រះបាទសម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ វរ្ម័ន** ដើម្បីស្នើឱ្យរដ្ឋាភិបាលបារាំងទទួលស្គាល់ជាផ្លូវការ គឺត្រូវដឹកនាំដោយ **ឯកឧត្តម ចាន់ នារក** បន្ទាប់ពីឯកឧត្តមបានទទួលមរណៈភាពនៅទីក្រុងប៉ារីសនោះ គណៈប្រតិភូខ្មែរ ត្រូវដឹកនាំដោយឯកឧត្តម **ឆ័ត្រ ជូឡុង** និងនៅចុងក្រោយបង្អស់ដឹកនាំដោយឯកឧត្តម **អូ ឈិន** ដែលនៅពេលនោះជាឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី

និងចូលរួមដោយឯកឧត្តម សីន សាន ។

XIII - នៅខែកក្កដា ឆ្នាំ១៩៥៤ ការចុះហត្ថលេខាលើកិច្ចព្រមព្រៀងនៅ ហ្សឺណែវ បានប្រព្រឹត្តិទៅដោយរួមបញ្ចូលគូបដឹកនាំ ដែលមានវិវាទនៅឥណ្ឌូចិន ។

នៅសន្និសីទក្រុង ហ្សឺណែវ ព្រះមហាក្សត្របានបញ្ជូនគណៈប្រតិភូមួយក្រុម ដឹកនាំដោយ ឯកឧត្តម នេត ដន នៅពេលនោះជារដ្ឋមន្ត្រីការបរទេស " និងមានឯកឧត្តម ហ្វីក ជូឡុង ឯកឧត្តម សេម សារី ឯកឧត្តម នង ភីមនី ឯកឧត្តម សីន សាន -ល- " ដែលក្រោមការណែនាំពីព្រះមហាក្សត្របានដឹងថា សន្និសីទប្រកាសដកទ័ពរបស់ប្រទេសជិតខាងមួយចេញពីព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។ ប្រទេសកម្ពុជាចេញពីសន្និសីទ ហ្សឺណែវ នេះ " កក្កដា-១៩៥៤ " ដោយគ្មានការខូចខាតអ្វីទាំងអស់ ។ ផ្ទុយពីប្រទេសឡាវ និងវៀតណាម ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាអាចជៀសវាងការបែងចែក ទឹកដី ។

XIV - ព្រះករុណាព្រះបាទសម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ វង្សនាយ៉ាងតិច៣ឆ្នាំ ទើបអាចបំពេញនូវកិច្ចសន្យារបស់ព្រះអង្គចំពោះប្រជារាស្ត្រ ។ ប្រជារាស្ត្រខ្មែរ បានថ្វាយព្រះឋានៈ ចំពោះព្រះអង្គថា ជាព្រះបិតាឯករាជជាតិ ហើយតាមសំណូមពររបស់តំណាងរាស្ត្រក្នុងក្របខ័ណ្ឌ ក្រុមប្រឹក្សាពិគ្រោះជាតិ រដ្ឋាភិបាលបានលើកព្រះអង្គជាវិរៈបុរសជាតិ ស្របតាមមហាកិត្តិយសដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ឧត្តុង្គឧត្តមរបស់ព្រះអង្គ ។

